

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZALLÁS:

Ó-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára évne-gyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőseputca, STEIN J. könyvkereskedése.

(D) A Részek ügyében. I. A közelebből általunk közreadott zilahi levél alkalmából megigértük, hogy a K.-Szolnok megyében fölmerült „részek” kérdéséhez hozzá szólunk, a mit annál szükségesebbnek látunk, mert soha sem fontosabb mint most azon kötelesség, hogy belpolitikai nézeteink külön ne váljanak.

Hogy alaposan taglalhassuk a kérdést, szükséges annak legutolsó phasisaival megismerkednünk.

Az 1836-iki 21-ki magyarországi t. cikk szerint egyoldalul kimondatott az, hogy az Erdélyhez szakadt részek u. m. M.-Kraszna, Közép-Szolnok, Zaránd megyék, Kővár vidéke és Zilah város, az anyaországhoz közvetlenül csatoltassanak.

E törvénynek azonban az erdélyi kormányzás annyira képes volt ellenszegülni, hogy azt soha végrehajtani nem tudták. Ez ügy körül valóban igen érdekes államjogi kérdés merült fel. Erdély a részeket hódítás jogán birta azon korszakból, midőn külön fejedelemség volt, s midőn a magyar korona alá Erdély megint visszament, ezt oly föltét alatt tette, hogy a Leopoldi oklevélben biztosítá határainak épségét, következésképp habár magához a királyi szálhoz tartományi viszonyban állott, de csak mint tartomány tartozott közvetlenül a magyar királyi koronához, s fenntartá országos autonómiáját, s a magyar király szerződésileg biztosítá határait. E szerint e részeket a magyarországi gyűlésen hozott törvény el nem ítélhette Erdélytől ez utóbbinak beleegyezése nélkül. Szilárdul kívánták mind addig összetartani Erdélyt, egyes részeiben, míg az egész tartomány az anyaországgal egyesül. Érezték tán, hogy Erdély így is igen gyöngye, mennyivel gyöngébb lesz ha négy megyehatósága kiszakad.

Ezen logika látszott még azoknak magatartásán is, kikről a közvélemény csak egy logikát tett föl, vak engedelmességet az uralkodó iránt. Igen jól emlékezhetünk, hogy a múlt évtizedben bizonyosan nem lehetett Erdélyben népszerűnek mondani Közép-Szolnok akkori főispánját, ki szemben az erőyes Szilágyság ellenzékelével a visszakebelezést szigorúan akadályozta. És mégis tisztelte a nemzet véleményét, s midőn látta, hogy az udvarnál is el van határozva, Erdély egyesítése Magyarországgal, midőn látta, hogy a részek előleges visszakapcsolása az Uniót siettet, az 1848. ápril 7-kén tartott k.-szolnoki megyegyűlésén ő maga terjeszté elé, hogy Erdély teljes egyesülése bekövetkezendő levén többé semmi fontos ok nem gátolja, hogy K.-Szolnok megyére nézve az 1836-iki t. cikk érvényesíttessék. Ez volt végszava mint erdélyi főispánnak, s azzal lemondott hivataláról.

A megye rendi kinyilatkoztatták, hogy ők Magyarországhoz tartoznak, annyival inkább, mert az éppen akkor folyamatban levő pozsoni országgyűlés VI. törvénycikkében, a részekre vonatkozó 1836-iki törvények végrehajtását elrendelte, bárha Erdély híre nélkül. Így mint Magyarország közvetlen tagjai azonnal követekül is választották az országgyűlésre Wesselényi Miklóst, Kiss Lászlót, s az előbbi mellé pótkövetül Deáki Samut.

István nádor apr. 23-iki rendelete által a visszacsatolási viszonyok szabályozására bizottmányt nevezett ki, a visszacsatolás érvényesítését a belügy-miniszterre bízta; a mely a május 18-iki megyegyűlésre megjelent királyi bizottság által tetteg is végre lön hajtva, valamint máj. 19-kén Zilah város visszakebelezése.

K.-Szolnok példáját követte Krasznamegye, s mindjárt ápril 17-iki közgyűlésében felmondá az erdélyi kormány iránti engedelmességét, követekül küldé a pozsoni gyűlésre Kabos Józsefet és Bagossy Sándort; Kővárvidék hasonlóan elszakadt ápr. 10-iki közgyűlésében, s követekül küldé Pozsonba Katona Miklóst s Buda Sándort.

Egyedül Zaránd vármegye határozta el osztani azon szegény haza sorsát, melylyel századok véres küzdelmeit együtt szenvedte; és habár sürűen jöttek hozzája a nádori és miniszteri rendeletek, s a vármegye azokat benső örömmel látta, mindamellett ülésében elhatározta, hogy nem küld Pozsonba kö-

vetet, minthogy az országgyűlés ott úgy is már végefelé járt; hanem vállat vett Erdélylyel, hogy segítse ő is kivinni ez ország közohajtását: az uniót, s mind addig míg ez egységet kivihetik, magát köz-igazgatásilag Erdély kormányához tartozónak nyilvánítá.

Igen jól emlékszünk azon nagy megrendülésre, melyet a részek nagy részének elszakadása szívünkben okozott; de annyi jó hatása volt ennek is, hogy csak sürgetőbbé tette mindnyájunknál az egyesülés kivételét.

Aggodalmunkat eléggé jellemzi saját felszólalásunk, melyet akkor az „Erdélyi Híradó” 346-dik számában tettünk: „Erdély népének — így szólánk akkor — meg kell értenie a kor szavát. A részek tőlünk elszakadtak, a vármegyei magyarság nagyobb más elem közé van vegyítve, a székely nemzet az átszenvedett századok bureaucraticus ostromapásaitól sokat veszte nemzeti ruganyosságából, szüksége van szabad légre, hogy új erőt szívhasson, melyet egy mostani Erdélyhez hasonló provincia nem lesz képes neki nyújtani. Értsük meg a kor szavát, különben szűkkeblűségünk egy évtized alatt minket megöl. Két föltétel alatt választhatunk: mik akarunk lenni? mostani előjogaink papírmalasztfájával Ausztria provinciái-e? vagy egy hatalmas Magyarhon tagjai megosztva annak örömet, küzdelmeit, jogait és terheit? Igen könnyű választanunk még akkor is, ha nemzetünknek egy bizonyos veszélylyel, nem pedig mint most egy dicsőbb jövővel kellene szembe mennie. Egyesülnünk kell tehát; nem képzelek oly szűkkeblűséget, nem oly vastag koponyát a magyar ég alatt, mely ez állítás igazságát tagadni képes legyen. Hanem azon pontban távozom el némely értelmeshejk véleményétől, mikép szükségtelennek látom, hogy egyesülésünk előbeszédétől hosszas tractatusokkal vesztessük az időt. Egy szóval, s egyszerű kimondandónak látom egy minél hamarábbi országgyűlés kezdetén azt, hogy Erdély Magyarországgal egyesült. Ez legyen hazánknek e ponton túl mint külön országnak első és utolsó szava, mert azon institutiónk, melyek Magyarországot megtartják, megtartanak minket is stb.”

Ezen 12 év előtt írott soraink élénken jellemzik azon benyomást, melyet szívünkben a részek elszakítása tett. Az unio eszméje e percen túl oly gyorsan érett, hogy már még a tulconservatív „Mult és Jelen” sem akart többé fölvenni unió-ellenes cikkekkel, mely miatt egy érdemes főur Kolozsvár vidékéről, kit aesthetikus izléseért mindig nagyra becsülhetünk, arra volt kényszerítve, hogy egy irgalmatlan nagy levelet küldött a főnnebbi sorok irájához Makfalvára, még pedig bérmentetlen, a mi az akkori fiatal t. jegyzőske zsebére nézve nem volt igen örvendetes, a mit most nem szégyen bevallanunk, midőn látjuk, hogy még Garibaldi is tiltakozott Caprera-szigetén a hozzá küldendő bérmentetlen levelek ellen. A főnnebb nevezett főur három vastag papíru ívén hosszas párvonal van huzva az Irland-Anglia közti unió ellen küzdött O Connel Daniel, s az Erdély-Magyarország közti unió mellett küzdő D. Daniel közt, s habár e hasonlatban az érdemes főur az érczizmu oroszánt a legfelebb is jóakaratu baránnnyal kötötte össze, s a Dánielek közül amannak fejére a világdicsőség nimbuszát, ennek fejére a hazaárulás töviskoszoruját illeszté, az elsőt méltán, az utóbbit méltatlanul; jól emlékezünk, hogy e küldemény mégis jölesett nekünk, mert mindjárt legelőbb az volt benne megírva, hogy azt a két magyarháiban egyetlen egy lap sem vette föl.

Látható, hogy az unio kérdése hazánkban tökéletesen meg volt érve, főként, hogy a részek elszakítása tényre vált; és így annak kimondására nézve az országgyűlésen többé semmi kétely sem maradt fenn; következésképp ha Zaránd nemes példáját a többi hatóságok nem követték, ezzel az ügynek nem ártottak, sőt a partiumra nézve tetteg törvényesíték a visszacsatoltatás tényét, a mennyiben az évtizedek előtt habár Erdély beleegyezése nélkül hozott törvény rendes uton elégtételbe lön véve, s az erdélyi 1848-diki országgyűlés annak nem mondott ellene.

E szerint mi kétségbe nem hozzuk, hogy K.-Szolnok megyének törvényes joga van arra, hogy magát Magyarország közvetlen részének tartsa; ámde csak azon esetre ha a király által az 1848-diki országgyűlés minden ténye törvényesnek elismertetik, következésképp annak határozatait, melyek közül legelső a két haza egysége, újból érvényesítenek; de ha a mit nem ohajtunk, nem remélünk, s törvényes lehetőségnek nem is ismerhetünk; észlelődsünk kedvéért csupán föltéve, de meg nem engedve: ha Erdély 1848 helyett 1847-re löketnék vissza, akkor nem foghat bizonyítani a partium kérdése mellett az 1848-diki országgyűlés ellent nem mondása, akkor Erdély áll a hódítás és leopoldi szerződés jogán, s a partium továbbra is a két ország közt „ansa liti-gandi.”

E lehetőséget azonban irtóznunk csak fel is ten-ni. Most csak annyit állítunk, hogy semmi illetékes orgán nem látunk sem fönt sem alatt arra nézve, hogy Közép-Szolnok megye kérelmezhesen; ily köz, ily államjogi kérdésben. Jövő cikkünkben folytatjuk észrevételeinket.

Torda, nov. 20-kan.

✕ Charta. (IV.) A népek olasz ügy iránti rokonszenve, s annak diadala fölötti örömsaj elégge tanusítja: miként a népjogok kiterjesztésében saját szabadságuk föltételét üdvözlík.

A népek közönysége azon oktroirozott engedmények iránt, melyeket a viszonyok hatalma most vagy régebben számukra elismertetett — bizonyítványa annak: miként ők nem írott malasztokban, nem engedményekben, hanem Európában a legújabb időkig kiküzdött minden politikai jogok föltétlen gyakorlata-s élvezetében, s önmagok erkölcsi erejében keresik s találják fel szabadságuk oklevelét.

A népek tegyeimézet, komoly magukviselte a forradalom hódításai közepette — bizonyítványa annak: miként szenvedéseik alatt szerzett tapasztalataik, a politikai érettségnek oly magas fokára emelték, mely őket a szabadság közös ügye jogszerű kifejlesztésére képesíti.

A népek azon biztos ösztöne: miszerint semmi hatalomnak, semmi szenvedések- vagy csáboknak, a saját megbérelt organumai hízlegéseinek nem sikerült, hogy a nyugtalanság állapotjának gyalázatát önmaguk szentesítsék, — midőn elleneiknél is tiszteletet parancsol — egyszersmind sok kezességet nyújt a reactio ellen.

Mi főképen a népek jellemében keressük s találjuk föl azon biztosítékokat, melyek a népszabadság élvezetét lehetővé, sőt szükségessé teszik. S azt hiszszük, hogy a népek szilárd, egyetemes akarata ellenállhatlan erővel bír; mert istennek keze, népek és kitiűő egyének által munkál az emberiség ügye vezetésében. Mindamellett, mivel a népek mint egyének fölött, előidőkből átszállt viszonyok nem határoznak ugyan, de fölöttébb korlátozó hatalmat gyakorolnak, szerencsés körülmények összetalálkozása tagadhatlanul az ügyek gyors és szerencsés fejleményét biztosítja.

Összevéve minden tényezőket, mi nem tudunk korszakot az emberiség történetében, melyben egy-felől a népek politikai érettsége, másfelől Európa diplomatiája egy pontban oly szerencsésen találkoztak volna, mint ez idő szerint: a népjogok föllevenítése, s a szabadság ügyének ellenállhatlan előmozdítása érdekében. Szóljanak az angol külügyminiszter halhatatlan sürgönyének passusai! Szóljanak a tények!

Mi azért Európai népei nagykorsága, s drága áron szerzett tapasztalataiban vetett alapos bizalommal nézünk Európa népei jövőjének elébe, miszerint ők, kik a közös szenvedésben nagyoknak mutatták magukat, a jogszerű küzdelem stadiumán nem törpülnek alá: hogy mindenütt, és mindenben nagy elvek, s nagszerű küzdelem jegyezze az időt, melyet a történezs teljes joggal, mint az emberiség életében legnagyobb korszakok egyikét fog a jövő nemzedék számára megírni.

Ámde az istenek semmit ingyen nem adnak!

Lapjainkból egyes számok is kaphatók s új krajezarjával Stein J. könyvkereskedésében.

Hűség az elvekhez; minden áldozatra készség, mit a közös ügy igénybe veszen — legyen jelszavunk!!

A szíves olvasó töltsen el még: néhány tárgyunkkal egybekötésben álló megjegyzést tehetünk. Ha cikkeinknek, melyeket ezen becses lap hasábjain ez év folytán adhattunk, szellemét tekintve az olvasó, lát azokban valamit olyat, mintha pessimisták volnánk. Többnyire a viszonyok komor oldala; az emberiség ostarai; a népek szenvedéseinek katastrófái tárgyaltak azokban. Elismerjük.

Mi a történelemre hivatkozunk folytonosan, melyben eddigelé oly kevés vigasztaló volt. Éppen azért nem tartozunk a könnyenhiűvek seregéhez, nem azokhoz, kik azt hiszik: egy kis irott jog, nagy gyakorlati jogokat kényelmesen egymás után alkalmas kiküzdni, s a jogsovár lelkeket kielégíteni. Mi ellenkezőleg azt hisszük, a kis jog veszendőbb, mint a nagy. Egyébként egyiket mint másikat a népek erkölcsi ereje egyedül képes biztosítani.

Amde, hogy általában pessimisták nem vagyunk, azon nem egyszer kifejezett hitünk igazolja: miszerint az emberiség ügye feltartóztatlanul előrehalad, dacára a visszaesésnek javul és nemesedik. Mi úgy hisszük, a szabadság szent ügye most és mindig nagy áldozatokat követel; s szílik keblü önzés mindig reactióra vezet. Az emberiség ügye eddigelé ezen két szirt között hanyatott. S mind addig, míg a kiterjesztett s megszilárdult népjogok ereje mellett szilárd alapot nem nyerend — az alvilági istenek áldozataikat követelendik.

De alapos reményünk van, hogy közel az idő, melyben mi is „az örvendőzökkal örvendezhetünk.“ Melyben az állam minden egyszerű polgára büszke önértéssel magáról elmondhatja, mint XIV. Lajos: „l'etat c'est moi“ (én vagyok az állam).

Ekkor a politikának többé nem kell szükségéből erényesnek lenni: hanem a közszabadság alapján, az állam minden tagja irányában jog és igazság fog szükségessé válni. Szabó Lajos.

A gazdasági-egylet folyó év december 3-án b. Huszár Sándor elnöke alatt tartott választmányi ülésének tárgyai:

1. Pál János tagtársunk azon indítványára, miszerint a gazdasági ipar emelése és birtokosok jövedelme biztosítása végett egy második repezo-olajgyárnak részvényesek útján való felállítása szükségességét ajánlja a választmány figyelmébe; a választmány az ismeretterjesztő szakosztálynak erre tett véleményvadását értelmeiben a megpendített eszmét ajánlatosnak tartja, annál inkább, mivel anyagi terén alig van fontosabb kérdés, mint éppen a földipar minél jobb karba való hozatala. Azonban az egylet egy ily részvényes társulat alakulását csak erkölcsi eszközökkel támogatván, Pál János tagtársunknak felkérni határozta, hogy egy ily magok a termelői által alakítandó társulat vagy társulatok programját dolgozza ki, számítás alá véve a felállításra szükséges pénzüsszeget, a lehető nyeresémi osztalékok közép arányban és ezt az egylettel közölje, hogy az egylet a jóra való indítványt évkönyvében vagy hírlapok útján a birtokosok figyelmébe ajánlja.

2. A csongrádmezei testvér gazdasági-egylet jelenti, hogy a gazdaság virágzóbbá tételére a megyének oly régtől táplált ohajtása teljesült a megye gazdasági egylete végleges megalakulásának létrejöttében. A mi felől, midőn egyletünket értesíti és működése eredményeit velünk közölni igéri, testvéri bizalommal szölit fel a cseretételre. A választmány Csongrádmezei hazánk egyik legtermékenyebb földmivelő megyéjének gazdasági-egylete megalakulását mint a gazdasági terén teendő haladás törekvése egyik újabb vívmányát testvéri örömmel vette s a csereviszonyra nyújtott jobbát készséggel fogadja.

3. A magas miniszterium egy átiratában a felől értesíti egyletünket, hogy az orosz lengyel királyságban a dohány-egyedaruság helyébe bizonyos fogyasztásiadó jött létre és hogy a magas miniszterium az ezen adott szabályozó czári rendeletet „Ausztria“ nevű iparlap XII. évfolyama XLVI. füzetében közölte, valamint hogy e tárgyra vonatkozó közléseket és felvilágosításokat az említett lapban közölte endi ezután is. A mennyiben ezen körülmény befolyhat hazánk földmivelésére és iparára, a közleményt az egylet figyelmébe ajánlja.

A választmány ezen ügynek figyelemmel kíséretét a földmivelési szakosztályra bizza és észrevételeit elvárja.

4. A titkok azon jelentéseit, hogy az egylet külföldön nevezetesen Græz, Hohenheim és Reuthingenbe utazott s tartózkodott kertésze Dugaszi Albert megérkezett; hogy az egylet alapító tőkéjéhez begyűlt 800 ft o. é. pénztárnok Kulisseki János a további rendelkezési takarékpénztárba tette le; hogy szerkesztő t. Fekete Mihály ur „Korunk“ új politikai lapját az egylet számára megküldötte, a választmány részint tudással, részint köszönettel veszi.

5. A mint sokak előtt tudva van, Riséri János segésvári kádár f. é. febr. 6-án tartott választmányi ülésben a magyar nemzet iránti tisztelete jeléül egy általa készíttendő 1000 vedres hordót az erdélyi gazd-egyletnek ajándékozott — egy ritka szorgalommal és műteremmel előállítandó remek művet azon feltétellel, hogy a hordó csak azután jut az egylet birtokába, miután már Segesváron, Medgyesen, Marosvásárhelyt, Tordán és Kolozsvárt bérmentidj mellett közszemlére volt kiállítva, és az egylet tagjai ezen kiállításokon neki segédkezet nyújtanak. Azáltal azon szándékát is kijelentette volt, hogy a hordóra Magyarország és Erdély czimereit akarja metszeni, s ezek alá egy a választmány által kiválasztott jelmondatót bevésti. A választmány az ajánlatot elfogadta. Közlelebről tisztelt szász hazánkba azon

jelentésére, hogy munkájában annyira haladott, miszerint a czimerek rajzára szüksége van, a választmány elhatározta, hogy Magyarhon és Erdély czimereit egymasmellé rajzolva küldi meg, felettük a magyar koronával, ezen jelmondattal: „Isten áldd meg a hazát jó kedvvel, bőséggel.“

Az egylet tagjai lettek: mint alapító, Pálfi Dénes 100 frttal urbéri kötelezvényben, mint részvényes tag Nagy Miklós tordai polgármester. Nagy János, titkok.

Szolnok. nov. 27. 1860. — Itt küldök 71 — hetvenegy o. é. frtot, mint az általam rendezett zenészi és szavallati, dilettans hangverseny tiszta jövedelmének felerészét.

Az összes bevétel 188 ft 25 kr volt, belészámítva az adakozásokat is; adakoztak pedig: Szolnokról: Herczka ur 5 frtot, Hay Ignác ur 3 frtot, Rosenzweig ur 2 ft 25 krt, Csákány A. főörvös ur 2 frtot o. é.

E 188 frt 25 król levonva a 46 frnt 25 krnyi kiadást, — marad 142 frt, melynek felét most van szerencsém hazám 2-dik fővárosába küldeni, felét pedig magam viszem Pestre, a Széchenynek emelendő emlékoszlop bizottmányának átadandó.

Kérem sziveskedjék ez összeget a muzeum pénztárnokának átszolgáltatni s engem a nevezett ur által nyilvánosan megnyugtani. *)

Köszönetet kell nyilvánosan szavaznom a közreműködő tagoknak, a kik erélyes gyámolítások által nem engedték, hogy felszólalásom „pusztában elhangzó türes szó“ legyen; de köszönetet kell különösen szavaznom Szűsz Károlina kisasszonynak, mint ki először pendítte meg e hangverseny eszméjét, ki megmutatta, hogy egy tiszta keblü lelkes magyar hölgynek elég egy „légyen“ szava, hogy az ige azonnal testté legyen! Adjon a mi istenünk Szolnoknak és hazánk-nak sok ily tiszta keblü honleányt! Eljen!

Borosnyai Oszkár.

Incse, nov. 14. — Engedelmet kell kérnem egy a t. szerkesztő urtól, mint a t. közönségtől, hogy a jelen izgalomteljes napokban figyelmüket egy békés ügyben veszem igénybe. Jelen felszólalásom indoklására szükséges lesz tudni, hogy csekély földbirtokom olyan vidéken s olyan községekben van, hol mintegy 300 részlet — parcella — szántóföldem közül alig 20 darab szántható ugynevezett kertől ekével. Ez és azon körülmény, hogy az Erdélyben eddig használt minden váltókeék kitérők rosaságuk és czélszerűtlenségük által, méltó aggodalomba és gondolkodásba ejtett. Különösen megvoltam akadva egy oldalon fekvő 20 vékás földemmel, melyet 7 évi gazdálkodásom óta, de csak egyszer sem birtam sem ugarinak, sem mag alá becsütlesem megszántani. Elhatároztam tehát, hogy az idei őszi vetéskor kertől ekével akint fogom szántani, hogy csak lefelé dőljön a barázda. És e műtet 2 vonatnak teljes 10 napi munkájába került, mivel egyik barázdán mindig türesen járt. Hogy az ilyen munka nem fizeti ki magát, azt minden gazda érteni fogja. Gondolkoztam tehát s gondolkodásom eredménye egy — mint hívom — czélszerű váltókeék felfedezésére vezetett. Szerencsémre nem voltam eléggé hü, hogy a lapokban kiáltoljam. Ugyanis nov. 1-jén bémenne Kolozsvárra, az erdélyi gazd-egylet t. titkárával beszéltem találmányomról, ki állta, hogy ilyeneket külföldön már régen használnak. Elképzelhető a megütődés, melyet e nyilatkozatom éreztet, de legalább megmentett a neveltségemtől. És midőn saját tapasztalatomból is tudom, hogy a váltókekre mekkora szükség van, képzelték csodálkozásom, hogy ily czélszerűtlenek az ahoz értők által be nem hozattak. E tárggyal azonban hallgattam addig, míg találmányom sikeréről meggyőződtem. Ma ez is megeseett. Ugyanis Kolozsvárról hazajöve rögtön beállítottam egy mesterembert, ki utasításom szerint elkészítvén ekémet a ma tett próba alkalmával teljesen czélszerűnek bizonyult. **)

Mint hogy ezen általam meglehet másodsor felalált váltókeék czélszerűbb, mint a mit e nembem a kolozsvári kiállításán láthatunk, szükségese nek tartom minden gazdátársamat, kinek váltókekre szüksége van ekérm figyelemzetni, melyet jólekiismerettel merek ajánlani, mintán farészét, a ki csak faragni tud, hibátlanul megkészhetheti, vasrésze pedig egy srófon kívül a falusi kovács által is előállítható. Ha e tekintetben valaki megkeres, szívesen szolgálak felvilágosítással. Gyarmati Miklós.

KÜLÖNFÉLÉK.

A muzeum-egylet választmánya e hó 5 dikén tartá havi ülést. Tárgyai voltak a közgyűlés utolsó napi jegyzőkönyv felolvasása, a közgyűlési jegyzőkönyvvizsgáló bizottmány által beadott indítványozásnak, a választmány teendői körül megvizsgálása, a mely most egy bizottmányi bizott, hogy fontosabb és ajánlatosabb pontjait kismelje. Sőt ama jegyzőkönyvvizsgáló bizottmány ajánlatainak mindjárt a választmányi ülésben annyi eredmény volt, hogy egy tudományos tárgy jegyzőkönyv felolvasása, a tudományos ülésre halasztatott. Kath. püspök Haynald L. önmaga 200 forint pályadíja körül teendői formulázására bizottmány nevezetett ki. A beküldött betáblázatlan alapítványi adósságokra néve a titkár megbízott, hogy az oly adósságok betáblázatásába való beleegyezéseket kérje az illetőknek. A tudományos Bielz ur azon ajánlatot tevén, hogy egy esigagytjteményt részint saját gyűjteményéből, részint külföldről képes volna muzeumunknál valódi értékének 2/3 részéért előállítani, a választmány a titkár útján lehetőleg tüzetes laistromot kér a gyűjteményről, mely Bielz ur értesítése szerint 800 külön fajt tartalmaz pár ezer példányban. Alig

*) Közlelebről decz. 5-án a muzeum-egylet igazg. választmánya ülésében a fennírt összeget a választmányának átadtuk, mely B. ur és a közreműködött nemes honfiai s honleányok részvételét köszönettel vette s jegyzőkönyvébe ígátván, az adakozott 71 frtot a pénztárnok kezébe átad.

**) Szóltunk többször a Bereczki által felalált váltókekről, ettől a mint értesültünk a Gyarmati abban különbözik, hogy ez utóbbi kétréndből szántóval van ellátva s fordulással az egész gerendét fordul, míg a Bereczki egy vassal és gépileg fordítható. Szerk.

volt ez ülésnek egy ez idők szerint fontosabb tárgya mint a „Verein für Landeskunde“ szász tud. egylet átirata az erdélyi országgyűlési czikkék összegyűjtése iránt, a mely részben az érdemes egylet teljes segédkeztését, az oklevelek átadását, sőt azoknak kritikai feldolgozását is felajánlja. A választmány egy bizotttságot nevezett ki, mely tervet készítvén ez igen szép eszme érvényesítésére. A választmányhoz most érkeztek be azon lapunkban régen említett mythras emlékkő, melyet Nagy Miklós ur talált és ajándékozott a muzeumnak.

(Gyászjelentés.) Ifjabb Györfi Mihályné született Brensán Eliz maga és leánya Györfi Ilka nevében keseredett szívvel jelenti szeretett férje s illetőleg édes atyja csatószegei ifjabb Györfi Mihálynak folyó hó 6-án reggel 7 1/4 órakor vízkór által élete 45-dik, házasságuk 20-dik évében történt szomorító halálát. Az elhunyt oly hamar követé csak most eltemetett szép lelkü nővérét Z. Szabó Ferencné Györfi Károlinát. Béke poraira!

(Gyászjelentés.) Kolozsvári Imre, Kolozsvár városi első adótiszt f. hó 8-dika éjjelén 2 és 3 óra között buzamos idegen tartó tudósorvadás következtében meghalt. Benne ezen szabad királyi város egy szorgalmas és értelmes hivatalnokot, családja pedig egy gondos és környezteté atyailag tisztán szerető családfőt vesztett el. Béke poraira!

Mai számunk mellett küldjük szét szorgalmas írónk Papp Miklós előfizetési felhívását beszéleire. Ajánljuk a közügyelembe.

Tordáról egy honszerelméről s bájáról, valamint az irodalom mellett buzgalmaról egyaránt ismeretes fiatal uri hölgy a Kisfaludy-társaság pártolói részvényét következő lelkes sorok kíséretében küldé bé hozzánk: „Küldöm a Kisfaludy-társaság első évi részvényét, azon ohajtásom mellett, hogy ez igen szép és hasznos társulat még nagyon hosszas ideig a legszebb sokaságú pártolók által virágozhassék, és én azt hiszem, hogy ohajtásom bé fog teljesedni, mert csekély véleményem szerint minden honfi és honleány csak szerencsének érezheti magát, ha ezen szép czélú társaság tagja lehet, s ezáltal is szeretett anyanyelvünk szépirodalmi fejlődését elősegítheti sat.“ — Nem bájolók-e az ily honleányok, kiknek nevét mindenütt ott látjuk, hol irodalmi magasabb czélokról van szó.

Mint említettük már, a Királybágon túli vármegyék szervezésében magok a főispánok is az 1848-ki törvények alapján igyekeznek eljárni, a részletekre nézve is kezdenek már felmerülni egyes elhatározások, ugy Pösönmegyének, melynek életben lévő bizottmánya összehívátván előtanácskozásra, a mellett, hogy az 1848-ki alap kimutatása mellett nyilatkozott, egyszersmind elhatározta, hogy azon megyei tisztviselők, kik még életben vannak, megkérdezendők, ha elakarják-e foglalni ismét állomásaikat? ha igen, ugy azok mint meglevőké tekintetnek, ha nem, akkor a bizottmány azon állomásra 3 tagot terjeszt fel. Ez utóbbi áll azokra nézve is, kik nincsenek többé életben. Nézettünk szerint az nem helytelen el, hogy a régi választott tisztviselőkre kiváló tekintet legyen, de mégis ha fontolóra vesszük, kivált Erdélyben, hogy alkotmányos életünk legutóbbi éveiben magok a hivatalos állások is a miniszterium által némely helyeken másképp szerveztettek, továbbá lehetnek egyesek, kik később a közvéleményt eljárták, az uh tisztikar pedig csak is a közvélemény támogatása által lehet képes ez izgalmas időkbem a rendet fenntartani, ha végül a törvényre magára támaszkodunk, a tisztikar éppen hogy a közvélemény kifolyása lebesse évről-évre választatván, az ezelőtt évtizeddel választottak funkciója természetesen lejár; törvényesnek részünkről azt látjuk, hogy az 1848-ban felállított bizottmányok a megyegyűlés útján egészítették ki, s ezek azután választák meg most újból a tisztviselőket. Azt mondván az Appr. Const. III. r. 40. czikke, hogy a tiszték annuatim búcsuzni tartoznak.

Bécsből írják a „Bk. u. Hds. Ztg.“-nak, hogy Bach bárónak visszahívására Rómából véglesen el van határozva, csak hogy gyöngédségből az „Z. kérésére“ fog ez történni. Ezen rendszeráály mindenestre előhírnöke a Concordatum revisiójának, mely már szintén szükségesnek ismertetett el.

A „P. Ll.“ szerint Rottenbiller Lipót már megbízottat azíránt, hogy fogjon hozzá Pestváros községi viszonyainak restaurálásához; s e czélból néhány nap mulva 175 tagból álló conferentiát fog összehívni, melyben a főnemesség kívül a lakosság minden rétege képviselve leend.

Nemzetünk nagynevi írója B. Józsi Miklós súlyos betegsége jobbra fordult s így ismét folytathatja munkásságát, mely, hogy minő nagyszerű volt, elég arra nézve megemlítenünk, hogy tíz év alatt többet írt hatvan kötetnél, s most éppen saját alá kerülendő egy három kötetes munkája, e czim alatt: „A magyarok őstörténelme.“ Minő pár ez? Az érdemes báró szelleműs neje Józsika Julia azon számtalan hírlapi czikkben kívül, melyek egyrészt a magyar irodalmi lapok hozták, magyar, német és francia nyelven már 24 kötet, részint eredeti, részint fordított munkát írt.

„Magyarország igaza“ czim alatt Bernben 85 lapnyi könyv jelent meg német nyelven, „Egy magyartól.“

Zágrábban a német színészeket ottani tudósítások szerint háborgatták s előadás közben tojással hajigálták sat. Német színházat teljességgel nem akarnak. A szinigazgató el is határozta, társaságával Zágráb elhagyását.

Nyílttér. A közelebbi „K. Közlöny“-ben a kolozsvári repaczkorgyár-egyleti bizottmány közgyűlései felhívásában az alhaszonbérő mint erőszakos egyén azzal vádolatik, mintha ő a társulat károsodására törne. Az irt alhaszonbérő e vádat alaptalannak nyilvánítja, annyival inkább, hogy míg a választmány 22,000 forintot ígér egyént állít elő, mely összegből az alhaszonbérőnek 3,000 forint ígértetvén, maradna csak 19,000 forint, adig az alhaszonbérő 20,000 forintot ígér, s a fennírt 3,000 forint kárterítésről lemond. E szerint az alhaszonbérő ezer forinttal ígér többet mint a választmány vásárosa, következésképp nem ő, hanem ez utóbbi károsítaná a társulatot.

Az alhaszonbérő.

Nemzeti színház. — Hétfőn decz. 3-án: „Mártha vagy a richmondi vásár“, Kaiser Ernőné Lady Durham; Pajor N., Nancy; Bokor Tristan; Marcell Plunkert; Pauli Lyonell szerepében szépen működtek. Pauli oly tisztán artikulált, hogy végig érthettük dalainak szövegét, melyeket sok érzéssel s bensőséggel énekelt. Marcellnél meg az érzelme hiányzik, de hangja tiszta, csengő, erős s előadása szabatos és gyorsan halad annyira, hogy ő nemsokára egyik lesz a legkitűnőbb magyar baritonisták közül. A közönség többször kihívta a játszókat, sőt jelenések közben is az itt nagytetszésben méltán részesülő Kaisernét és Paulit.

Kedden decz. 4-én: „Zách unokái, vagy a testvér-gyilkosok“, dráma Szigligetitől.

Szeredán decz. 5-én: „Ő (?) csak ingerkedik“, a Teleki jutalomra pályázott vigjáték, 3 felvonásban, írta Harai Viktor. E munka íróinak a színpad körüli jártasságára mutat, a miáltal a hatást nem nélkülözi. Nyelvezete könnyű s elég kellemes, ügyes reflexiókban sem szegény. Az első felvonásban azonban lényeges lélektani hibát látunk, gróf Harslaci szereti Armandi Rózát, a ki miatt saját nejehez hűtelen, Bérczi Vilmos mátkája Rózának, de szereti Harslakint. Az első felvonás végén Vilmos beszéli Harslakinak, hogy ő aráját nem szereti, s midőn Harslaci megtudja, hogy Vilmos araja Róza; Harslaci kétségbeesik, szinte elájul. Am pedig egy házas ember azon csak öröndeni szokott, ha titkos kedvesét olyan barátja veszi el, ki szintén mást szeret. A második felvonás jól sikerült elejétől végig, csak hogy Armandi Róza inkább illenék egy kitanult özvegynek, a ki annyira ismeri a férfiak romlottságát, s ennek teljes tudatával is nyújtja kezét a hozzá hűtelen Bérczinek. A vigjátékban sok elevenség, ügyes bonyolítás, s az a színpadon jól megállhat. A közönség nagy tetszéssel fogadta s az író többször kihívta, a ki meg is jelent.

POLITIKAI HIREK.

— Az olasz ügyben még most sem látszik külsőleg azon egyetértés helyreállítása, mely most mihamarább bekövetkezendőnek tartott. A francia kormány még mindig folytatja eddigi magatartását Olaszországban. A Gaeta előtti francia hajóraj parancsnoka a leghatározottabb utasításokat nyerte újból, miszerint a vár ellen tengeri részről semmi támadást se engedjen meg mindaddig, míg Ferencz király ott tartózkodik. A legújabb tudósítások pedig mutatják, miszerint a király legkevesebb se gondol az eltávozásra, s Bosco tábornok a gaetai tisztikarnak egy hosszú erélyes ellentállásra nyújtott kitartást, biztosítván őket, miszerint a várat tíz hónapig is tarthatni fogják. — Az alatt pedig II. Ferencz király más tisztjei is újra fölbátorodnak; így Lagrange ezredes 7000 emberrel elfoglalta a Vellino ohegyi szorosát, mely az Abruzzók közt urkódó pontnak tartatik, hol egyébiránt is a király melletti fölkelés mindig nagyobb mérveket kezd fölvenni. Mindezt a francia kormány magatartásának tulajdonítják az olasz ellenzéki lapok, s vádolják a turini kormányt, hogy magatartása Franciaország irányában nem fér meg egy független állam becsületével; gr. Cavour lapja azonban azzal biztatja ellenzőit, hogy a politikában nem mindig egyenes uton érhetni el a célt, hanem mellékutakon még inkább eljuthatni ahoz.

— Egy Nápolyból Turinba érkezett sürgöny jelenti, hogy Victor Emanuel dec. 1-én reggeli 9 óra után egy negyeddél Palermóba érkezett s roppant lelkesedéssel fogadtatott. A nép ki akarta fogni a lovakat s maga akarta vonni a királyi kocsi. Több mint 400,000-re tezik ama személyek számát, kik Szicília minden részeiből a király üdvözlése végett tödultak össze. A midőn a palotában megszállott volna, a király bement a székestemplomba, hol a palermói érsek által ünnepélyesen fogadtatott. Erre elfogadja Szicília államtestületét s helyhatósági küldöttségeit. A „Pays“ szerint a király csak kevés ideig maradand Sziciliában.

— Messina ostromához, a legújabb tudósítások szerint, erélyesen készülnek s az nemsokára be fog következni. Már közel 25,000 ember szállítottat ki Sziciliában. Fergoló tábornagyhöz, ki a messinai fellegetvárban parancsnokol, felszólítás intéztetik, hogy 24 óra alatt adja fel Messinát; a mit ha ő visszautasít, az ostrom meg fog kezdetni.

— A garibaldisták és magyar forradalmárok — írja az „O. D. P.“ — ugylátszik a dalmát parikon való betörés tervét mással cserélték föl. Hihetőleg Londonból intések mentek Turinba. A forradalmi hadsereg tábornoka a Dunafejedelemségekbe tétetik át és a működések onnan fognak megkezdetni. Kuza herceg, ki valószínűleg be van avatva, itt 30, mások szerint 60 milliói kölcsönt eszközölt ki. Klápkát dec. 1-re várják Genuába. Itt fogja szervezni a magyar dandárt, s már számos menekült érkezett ide Magyarországból, Nápolyból, Francia- és Angolországból.

— Nola di Gaetából írják nov. 25-ről: „A néhány nap előtt Nápolyba érkezett lengyel tábornok Mieroslawski levelet vitt Napoleon hercegtől Victor Emanuelhoz, s mára táborunkba váratik. Azért jött, hogy a királynak egy lengyel legio alakítását felajánlja, mely mint a magyar, nemzeti ruhával és zászlóval bírna. Nápolyba nov. 25-én egy oláh-moldvai küldöttség érkezett Victor Emanuel üdvözlétére.

— A „M. P.“ párisi levelezője következő érdekes adatot szolgáltat: Miután Terracina megszállása fran-

cia csapatok által, több lap részéről a francziáknak Olaszország ügyeibe avatkozása egyik tényeül állítatik elő: helyén lesz kijelentem, s arra figyelmeztetem, hogy az egész Velletri tartomány, melyhez Terracina is tartozik, — a francziák által a római kormány kívánatára, s Franciaország és Szárdinia közti megegyezés folytán — lön megszállva.

— Mint Turinból írják: Kuza a fejedelem kormánya nagyon szívélyos viszonyban áll a piemonti kormánnyal s elhatározta néhány fiatal embert küldeni Turinba magok képzése végett. Ezenfelül a moldova-román kormány egy Galacz és Genua közt felállítandó rendes gőzhajózáti közlekedésre is engedélyt adott.

— Franciaországban azon nézet terjedt el, hogy Napoleon császár belpolitikáját csak azért változtatta volna meg, hogy Olaszországban annál inkább megátolhassa a szabadelvű és egységi törekvéseket. Goyon tábornok magaviseletét Rómában s Tinánt Gaeta előtt, Murat herceggel levélét s ennek a Patrie által történt közzétételét, a felhivatalos Pays és Patrie berzenkedő magatartását az ostromló szárdok ellenében s az ostromlottak mellett, ezeket s a napoleoni politikának több más rejtélyes fordulatát hozzák föl, mint jelenségeket e fölfogásra nézve; melyekhez most még Walewski ísméti belépése a miniszteriumba s Thouvenelnek kilátásba helyezett követté ki-nevezése a római szent széknél járulnak. A belga lap ezek ellenében megjegyzi, miszerint mindez légből kapott hír, s azon törekvés által, melyet Napoleon az Angolhonnal való szorosabb egységessé eszközése körül tanusit, eléggé meghazudtolatik. De másrésről a közvélemény Franciaországban az olasz ügy mellett nyilvánul, s a többség nem akarja hinni, hogy Napoleon csak azért nyult volna szabadelvű engedményekhez s belpolitikáját csak azért változtatta volna meg, hogy most az általa fölkelített közvélemény ellen cselekedjék. — Állítják, miszerint a Moniteur további rendeleteket fog közzétenni, s a sajtóviszonyok meg fognának könnyítenni.

— Hallomás szerint a miniszteri változások még nincsenek befejezve. Azon esetre, ha a kamrai feloszlások és az új választások nem mindjárt, vagy éppen nem vétetnének eszközésbe, megtörténhetné, hogy Persigny ur a külügyek vezetését azonnal általvenné és hogy Thouvenel ur, mint Franciaország képviselője nem Rómába, hanem Sz. Pétervárra fogna küldetni, a honnét Montebello herceg visszahívását kéri. Rouher és Rouland urak megmaradnának ugyan a kabinetben, de csak mint tárca nélküli miniszterek.

— A berlini „Nat. Ztg.“ párisi levelezője szerint, a francia fővárosban hirtelen annak, hogy Napoleon császár élete ellen merény tervezetett, melynek akkor kelle megkísérletnie, midőn néhány nap előtt egyik meg-hitt emberénél látogatást tett. — A császár belpolitikájának újabb fordulatát, hirszerint azon jelentések idéztek elő, melyeket a megyefőnökök a belügyminiszteriumhoz — a nép elégedetlenségéről — beküldöttek. Különösen az egyházi párt igen nagy mozgásban volt, s így egyenesen a végelt, hogy e párt ellenzéki fontossága paralyzál-tassék, bocsáttatták ki az ismert decretumok, melyek mindenesetre a legvilágosabb bizonyossággal szolgálnak annak, miszerint a császár külpolitikáját megváltoztatni egyáltalán nem szándékszik. Az új pánczélos fregátok haladéka nélkül munkába vétetnek, s a mennyiben az ily hajók készítéséhez szükséges vastablák nagy készlete áll az arsenálokban, ennél fogva várható, hogy e fregátok a jövő tavaszig tengerképesek leendenek. — A seregredek zászlóaljnainak szaporításával összeköttetésben, a vadászszáz-lóaljak mindegyike szintén növeltetni fog, és ugyan 200 emberrel, egy hogy ezután minden vadászszázlój 1000 emberből fog állani. — A császár, mielőtt Compiegnbe elutazott volna, a védelmibizottmány ülésén elnökölt, s ezen alkalommal a parteródítási munkálatok erélyes folytatásának új lökést adott. — A császár Angliába utazását, még pedig decz. első felében, kicsinált dolognak tartják.

— Páris, nov. 29. Murat herceg egy hercegghez, kinek neve nem tudatik, levelet intézett, mely kelet nélkül van közölve. A herceg Olaszország egysége mellett van, — de a szövetségi egység mellett, mely éppen hagná az egyes államok önállóságát. A Cavour-féle egységi politikával teljesen elégtelen és pedig joggal, mert az a Murat család trón-kilátásainak örökre véget vet. Ezen levél oly ügyetlenül van írva, s szerző egyéni ohaj-tásai oly kevésé vannak elpálastolva, hogy annak közze-tételét igen rossz baráti szolgálatnak tartják, bárha az elő-zár francia lapokban jelent meg. Fő balgasága azonban abban áll, hogy a herceg a nápolyi népszavazat ellen föllep; a mi az ellen modható, azt II. Ferencz már el-mondta; egy Murat szájában mind ez csodálatosan hang-zik, miután osak általános szavazat után juthatna trónra, ha ugyan valaha még erről lehetne szó.

— A francia császár s a császári herceg decz. 1-jén Compiegnéből Párisba visszaérkeztek, s még az nap minisztertanács tartatott, melynek eredménye, mint némelyek tudni akarják, az lön, hogy egy új sajtótörvény

s egy manifestum közreboocsátása határozatott el. — Franciaország marsaljai, kik hadtestparancsnokságot visznek, s Martimprey tábornok, ki most Algeriában parancsnokolt, — Páris érkeztek, hogy a tisztek osztálya-zása végett összeült bizottmány ülésében résztvegyenek. — Egy Turinból Párisba érkezett magánlevél szerint, az olasz hajóhad a jövő tavaszig oly hatalmas lesz, hogy az adriai tengeren előfordulhat minden eséllyel dacolni képes leend.

— A „Moniteur“ szükségesnek látja időnkint jelen-teni valamit a francia császárnénak még mindig rejtelen teljes utazásáról. Így értesülünk most arról, hogy a császárné, miután Skóciában incognito a Walter Scot szelleme által megdicsőített várak s kastélyok, folyók s erdőknek egy szent emléketű órácskát szentelt, látogatást teendő az angol királynőnél. Egyszersmind nem teheti a „Moniteur“, hogy ne beszéljen azon lelkesült fogad-tatásról, melyben a francziák császárnának neje tul a csatornán részesült s mely kezkesdik arról, hogy a fran-czia-angol szövetség tagadhatlan valósággá lett.

— Napoleon császár mint állítják ismét levelet intézett volna az orosz császárhoz. Tartalma még titok. Oroszország, hirszerint, osztja a francia néze-tet a sziriai kérdésben. Az egyetértés e „kis“ keleti kérdésben ujmutatásul szolgálhat a két hatalom magatartására nézve, ha majd nemsokára viszont a „nagy“ keleti kérdés áll napirenden. A császári engedmények hirszerint a „Journal des Debats“-nak ürügyet adnának a kormányhoz simulása s hogy ez esetben a híres Chevalier M. lépne e lap élére.

— A „Vaterland“ beszéli, hogy Párisban egy röpírat fog megjelenni, a melynek kitűzött célja, újabb vizslárlálmát dobni a németek közé, s mely főkép Ausztriában a legkedvetlenebb hatást fogná gerjeszteni. Czime ez lenne: „L'archiduc Maximilien Empereur des Allemands“ s azt akarná megmutatni, hogy csupán minden nemzetségek érvényesítése által lesz lehetővé Európát megszabadítani az álló hadseregek ráksebétől s elfordítani egy ausztriai bankrott veszélyét, mely számtalanokat fogna Európában tönkre juttatni. Még Velence el-adása sem segíthetne a dolgon. Minthogy már a porosz kormányzó-hg az ő absolutisticus hajlamai s Varsóba tett utazása által a németországi nemzeti pártnak rokonszen-vét s becsülését eljászolta, ennél fogva a német honfiak szemeiket azon fiatal hercegre fordították, a ki már Olasz-országban jelét adta szabadelvű érzületének. Mint Páris figyelemre méltóbb politikai körökben jelenleg egész ko-molysággal állítják, már is Németország minden jelenté-konyebb részeiben léteznek titkos comiték, melyek a nevezett herceg német császárra emeltetését tették mű-ködésök céljává s csak a jeladást várnák. A külföldi mozgalmi párt főnökei velők összeköttetésben állnának. A „Vaterland“ erre megjegyzi: Adjuk e közleményt, a mint kaptuk; bizonyos fontossága van, amennyiben helöle az tetszik ki, hogy a porosz kormányzó-hg s Varsó iránt egy kis neheztelés van Párisban, s ezenfölül még azt hiszik, hogy a német nemzeti egyetire is némileg számíthatni.

— A montenegrói hangulat nem igen barátságos az osztrák szomszéd iránt, és fennen beszélik, hogy a Fekete-hegy lakói az első alkalmat használni fogják, hogy az osztrák területre rabló-hadjáratot intézzenek.

Ujabbak. — Cattaro, decz. 4. A montenegrói fejedelem nemrég testőrségét összehívá s oda nyilatkozott, hogy rövid időn alkalmat akar annak adni, saját vitészségének, melytől Montenegro jövőbeli boldogsága függ, — bebizonyítására. Hirszerint a fejedelem a (Czer-nicában fekvő) Godinje helységet gyarmatosítás végett a francziáknak adandja át.

— Turin, decz. 3. Az angol hajóhad Victor Emanuel királyt, Sziciliába elutazta alkalmával üdvözlé. — A választó testületek összejövetele decz. 23-ra van kitűzve. Ez esetben a parlament megnyitása megmá-síthatlanul jan. 15-én fogna történni.

— Nápoly, nov. 29. Azt gyanítják, hogy Carignan herceg néhány hónap mulva Nápoly főhelytartójává fog kinevezettni.

— Turin, decz. 4. Az „Opione“ szerint a piemonti kormány Rothschildnak azon utasítást adta, hogy a lejá-randó pápai állandósági kötvények után eső ka-matokat Piemont számlájára fizesse ki.

— A „Morning Post“ jelenti, hogy az ausztriai ka-binetnek Velenze eladása iránt egy kormány sem tett nyilatkozatot.

— A zágrábi báni conferentia, Dalmatia, a határ-örvidék s a horvát szigetek annexióját mondva ki, egy-szersmind magát Magyarországgal közjogi viszonyban állónak nyilvánítá, addig azonban mig ezen közjogi vi-szony rendeztetnék egy ideiglenes külön korlátnokság felállítását kérik, s hármass királyságukat a bécsi minisz-terium alól emancipálni kívánják. A Pozor „Unio Ma-gyarországgal“ czím alatt, a három királyságot egyesül-ve kívánja a magyar korona alá visszahelyezni, mely au-tonomiáját megtartsa annyiban, hogy a közös törvények-

kel nem ellenkező saját törvényeket hozhasson, de más-résről követeket küldjen a magyar országgyűlésre.

— Nyiregyházán — mint a „P. L.”-nak decz. 3-ról írják — közensháborítás történt. A nép alsó rétegeiben már pár nap óta feltűnő izgatottság volt észrevehető, mely decz. 1-jén a szeptemberi patens hvei ablakainak betörése s ezek elleni ingerült kifakadások által nyilatkozván, komolyabb alakot öltött. Mivel a veszély nőttön nőtt, fegyveres őrseget pedig hirtelen szervezni nem lehetett, a hatóság kénytelen volt az ott állomásozó cs. kir. Miklós vértessz. parancsnokságától segítyt kérni. Míg azonban a segíty megadatott, addig a szesz italok által felizgatott nép legalsó osztálya, mint: kocsisok, béresek, napszámosok s többfélék; bunkos botokkal, vasvillákkal s fejszékkel felfegyverkezve, estakonyatkor végig vonultak az utcákon, az ablakokat beverték, az ablakrákat kiszakgatták, az ajtókat, kapukat bezárták, a kerítéseket ledöntötték, a házakba betörték, míg végre a papnövelde a véresek által szétverettek; mely alkalommal közülük több, részint megsebesült, részint elfogatott, hét óra felé azonban már a rend helyre volt állítva.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonaár Kolozsvárt, dec. 6-án, 1860.

Bécsi mérője: Tisztabúza 4 ft 74 kr. Elegybúza 3 ft 15 kr. Rozs 2 ft 40 kr. Árpa 1 ft 40 kr. Zab 1 ft. Torókúza 1 ft. 90 kr. Pityóka 1 ft 26 kr. — Marhahús fontja 14 kr. o. é.

BÉCSI BÖRZE december 5-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 ft.	76.90	77.10	Ausztr. államvaspálya	286.— 286.50
5%-os metalliques	100 ft.	64.60	64.80	Nyugati vasut	184.— 184.50
Földtehermentesítések.					
5%-os magyarországi	100 ft.	67.50	68.—	Pardubitz vasut	110.50 111.—
5%-os bányási, horvát és szláv	100 ft.	64.75	65.—	Tisza vasut	147.— 147.—
5%-os erdélyi	100 ft.	64.25	64.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	192.— 193.—
Sorsjegyek.					
Trieszti db.	100 ft pp.	111.—	112.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	154.50 155.50
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.25	94.75	Graz-Köflachi	105.— 110.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	36.—	36.50	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Eszterházy	40 ft pp.	86.50	87.—	N. Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Salm	40 ft pp.	38.—	38.50	Váltók (devisek)	
Pálffy	40 ft pp.	36.—	36.50	Három hónapra	
Clary	40 ft pp.	34.50	35.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	120.50 120.75
St. Genois	40 ft pp.	37.—	37.25	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2%	— —
Windischgrätz	20 ft pp.	20.—	21.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték) 4%	— —
Waldstein	20 ft pp.	26.—	26.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3%	120.75 121.—
Keglevich	10 ft pp.	14.50	15.—	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 1/2%	106.50 107.—
Részvények.					
Nemzeti bank ex div.)		735.—	737.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2%	141.25 141.35
Hitelintézet 200 ft		172.—	172.20	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2%	56.20 56.30
Alsó-ausztriai esc. bank 500 ft		554.—	556.—	Pénznekem.	
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		397.—	399.—	Korona	19.40
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		140.—	150.—	Császári arany	6.70
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		393.—	395.—	Reczés arany	6.70
Éjszaki vasut		195.60	195.80	Napoleon's or	11.26
				Orosz imperiale	11.55
				Ezüst	141.—
				A nemzeti kölcsön papír szelvényei	41.25

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1174) (2—3) 420. Hirdetés.

1860 december 27-én egy ajánlati tárgyalás fog tartatni a nagy-enyedi fogház iródjában az 1861 évre megkívántatott írószerek és lámpaolaj szállítását íránt — úgy mint:

- 1 köteg kézi borítékpapiros 9 sz.
- 2 „ közönséges írópapiros 2 sz.
- 3 „ „ „ 4 sz.
- 1 1/2 „ finom „ 1 sz.
- 1 „ „ „ 2 sz.
- 4 kőtés penna 6 sz.
- 3 katulya Khun-féle acélpenna 100 sz.
- 5 font pecsétviasz 4 sz.
- 600 darab pecsét-ostya 10 sz.
- 2 font szürke zsinog (spárga) gombolyékban.
- 1 font fehér zsinog gombolyékban.
- 20 nyaláb vékony szürke zsinog.
- 100 kőtés madzag (Rebschnur)
- 24 darab Harthuth-féle írón (plabász) 5 sz.
- 12 darab veres cérzua fába 5 sz.
- 10 kupa fekete tonta.

10 font fekete porozó.
3 darab vakaró gyanta.
3 „ 1 latos rug gyanta (Gumielasticum)
4 kőtés üveg veres tonta.
4 katulya gyufa, a 1000 darab
1/4 font fekete-sárga varró selyem.
1/2 köteg itató papiros.
6 mázsa tisztált repczemagolaj.
Az ajánlatok az ígért szerenti 5%-tól bántatpénzzel és az osztály szerenti bélyegjeggyel, továbbá az ajánlkozónak kereszti- és vezetéki nevével ellátva a fennebb kitűzött nap déli tizenkét óráig — midőn azok (bizottmányilag fognak felbontatni — ezen hivatalnál benyújtandók, s azok azon pillanattól fogva a mint a fogház igazgatóságának átadattak, az ajánlkozóra nézve jogkötelezettséggel bírnak.
Az ajánlatok minden egyes cikkre nézve az ígértet betűkkel és számmal tisztán kifejezve kell hogy tartalmazzák, minthogy különben a betűkkel kifejezett ár fog érvényesnek tekinteni. Nagy-Enyed, november 12-kén 1860.
A fogház igazgatóságától.

NEM HIVATALOS.

(1126)

(6—8)

CSAPÓ SÁNDOR

megérkezett Bécsből,

hozott mindenféle nürnbergi és divatárú-cikket a legnagyobb választékban;
hozott gummi-felcipőket mindenféle nagyságban; női bőr- és brünel-cipőket; férfi kalapokat nagy választékban;
a legcsinosabb képrámákat különböző nagyságban;
mindennemű női dolgozó kosarakat;
brittania-ércz theas edényeket és muszka-szamoárokat (thea-főző);
hozott végre legkülönbözőbb gyermek-játékokat nagy választékban;
angol, francia és belhoni illatszereket és szappanokat;
utazó bőröndöket minden nagyságban,
és
a legritkább karácsoni és újévi ajándék-cikkeket.

CSAPÓ SÁNDOR

(1167)

(3—6)

Sz. Somlyó városától 1/4 órai távra, országút mellett, Pereszen helységben, egy csinos lakó udvarház, jó nagy kiterjedésű telekkel, székesített gazdasági épületekkel ellátva, mintegy 150 köblös legjobb minőségű és trágyás szántó, 50 szeker szénát termő réti s szénafű kaszálóval, mintegy 30 holdnyi dézmás, 600-1000 vederig jó bortermő, legjobb állapotban lévő majorsági szőlővel, 15 és 3/4 telek utáni kisebb haszonvélési joggal, több évre, kedvező feltételek mellett az 1861-ik év Mart. 1-től kiadandó.

Értekezhetni személyesen, vagy bérmentve, levéllel helyben, Pereszenben Szentmarjay Lajossal. Utolsó posta Sz. Somlyó.

(1172)

(3—3)

Haszonbér.

Mlgs gróf Bethlen Pálné bethleni-részjósza-ga haszonbérbe adandó a következő Szt. György napjától kezdve több évre. Értekezhetni Bethlen jószág felügyelő Enyedi Istvánnál

(1176)

(1—3)

Eladó birtok.

Kolozsvárhoz két óra távolságra fekvő és a helységében egy 300 holdból álló tagosított birtok, udvarház- és a birtokhoz tartozó több épületekkel együtt örök áron szabadkézből eladó. Értekezhetni Kolozsvárt, külső magyartutczában 33. szám alatt.

(1171)

(3—3)

Arverési Hirdetmény.

A károly-fejérvári cs. k. Genie-Directio (ar-tományi m. kat. főparancsnokságnak idej. no- vember 3-ikáról 9. szám alatt kelt rendelete nyomán ezennel közüldöm a juttatit, hogy csütör-tökön, f. december hó 13-kán délelőtt 9 órakor a fellegvári korcsmárás, azaz étel és ital árul- s joga a jövő 1861-ik év január 1-től az 1863-ik év december utolsó napjáig, közárverés útján ha szonbérbe fog adatni, a cs. k. törparancsnoksá- nak a Trencsinváron a Weichselbraunfélé ház- nál lévő iródjában.

(1175)

(2—2)

A kolozsvári Casino részére vendéglős kerestetik.

352 ft. 80 kr. o. é. évi pénzfizetés s több járulékok mellett. Az ajánlkozni kívánók szóval vagy bérmentes levél által folyamadhatsanak casino-igazgató Bíró Lajos urhoz (malomutca 24. sz. alatt), kitől a feltételeket bővebben megérthetik. Kolozsvárt, dec. 4-kén, 1860.

Mara Miklós,
Jegyző.

(1154)

(9/12 1860.)

(4—6)

Angol szabadalmas KÖSZVÉNYGYOLCS

mindennemű fájdalom ellen,

mint: köszvény, rheumatismus (tagnyílás, keresztcsont fájás), orbáncz, mindennemű göres kézben, lábban, s különösen vér-ér-dag, fobeli köszvény, podagra, tagdagadás, ficamodás, oldalnyílás esetében biztos eredményel egyetlen gyors és valóban hatályos segítő szer.

Ezen, Európa minden államaiban körülbelül 12 év óta ismert, **angol szabadalmas kir. bajor és kir. württembergi engedélyvel ellátott** köszvénygyolcs mázós fellével ilesztendő (még pedig az egész darab) a szenvedő tagra. A felillesztés előtt a mázós oldal lágyemeleg vízzel megnedvesítendő, s néhány percig a kemencze előtt tartandó, hogy az a testre felragadjon. Az nem hagy semmi foltot vagy nyomot maga után, eleinten némi mardos fájdalomt okozand ugyan. de nem kell levenni, míg az magától le nem válik, s a fájdalom egészen meg nem szűnt. Ha a testrésznél az izület kívánja, ehez képest a gyolcs olóval bemetszendő, hogy az a test mozdulatai közben a megfeszülés miatt ne legyen alkalmatlan. Rheumatismus főfajá-soknál (mint egyetlen elismert, általános szer) a hajlat lehetőleg vissza kell simítani, s szeletenként felenni, épp úgy a nyakszirtnál is a fülek mögött, s ez teendő a fulzugásnál is.

Minden csomag helyi Budán 1 ft. p. p. vagy 20 ezüst garas porosz arfolyam szerint, vagy 1/2 amer. dollár, vagy két angolshilling, avagy 3 francia frank.

Kivonat a „Pester Lloyd“ 1855 apr. 15-diki 88-ik számából

A budapesti kereskedelmi és iparkamra jelentése

a központi bizottmányhoz Bécsben

kerületének részvételéről a párisi gazdasági és iparműkialításban — XII osztály.

Weber károly (czég May Emil, Buda, Krisztinaváros) küldött két darabot az ő kiváltságos köszvénygyolcsából, a melyet tíz év óta készít. A meglepő gyógyhatású köszvényes és rheumatikus bajokban ezen készítménynek Európa minden államaiban nagy elterjedést szerzett.

Kapható Kolozsvárt csupán csak Wolff J. gyógyszeráránál, Tordán: Wolff Gábor gyógyszer., Brassóban: Jekeli Ferdinánd gyógyszer., Szébenben: Schneider F. J. szépmű-kereskedésében, Beszterczén: Dietrich és Fleischer keresked., K.-Fejérvárt: Wagner József szépmű-kereskedésében, Segesvárt: Misselbacher J. B. kereskedésében, Temesvárt: Kraul János keresk., Aradon: Probst F. J. kereskedésében, Wersetzén: Joanovits St. P. urnál.

Melléklet: „Előfizetési felhívás „TARKA LAPOK“ című munkára.